

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת ויקרא (זכור)

הגיליון השבועי לכל יהודי 950

ז' באדר-ב' התשס"ה
(18.3.05)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

מצע פורים

בימים האלה נשלמות ההכנות למבצע הרחב שיקיימו צעירי-חב"ד בימי הפורים, לזיכוי המוני בית-ישראל במצוות הפורים. יחולקו מאות-אלפי שקיות של משלוחי-מנות, ופעילי חב"ד יקראו את המגילה ויביאו את שמחת החג. צוותים חינוכיים מבקרים בימים אלה בבתי-ספר רבים ברחבי הארץ, ומנחילים לילדים את תודעת הפורים ומצוותיו. צעירי-חב"ד גם הוציאו-לאור מאות-אלפי עותקים של עלוני-הסברה צבעוניים לחג, למבוגרים ולילדים, וגם בשפה הרוסית.

הילדים מתאחדים

נשות ישראל יוזמות מבצע הפעלת כוחם של ילדי ישראל לביטול גזרת ה'הינתקות'. ביום שני, י"א באדר, נקראים כל מי שבאחריותו לילדים (מורים, גננות, מדריכים, הורים) לרכוש לכניס מיוחד שבו ייאמרו הפרקים כ וקנ בתהילים, יוכרז הפסוק "עוצו צבה ותופר" וכל ילד וילדה ייתנו טבע לצדקה. לפרטים טל' 054-4774347.

זעקת הרבנות הצבאית

ותיקי הרבנות הצבאית ערכו ביום חמישי שעבר תפילה מיוחדת על קברו של הרב שלמה גורן, הרב הצבאי הראשון ומייסד הרבנות הצבאית. בתפילה השתתפו סא"ל (במיל') הרב אבשלום קציר, סא"ל (במיל') פיני איזק, אל"מ (במיל') הרב יוסף הראל, סא"ל (במיל') הרב ישראל אריאל, ורבים נוספים. המתכנסים הזכירו את עמדתו הברורה של הרב גורן, כי מסירת שטחים לאוייב היא איסור חמור, וכי יש לעשות הכול כדי למנוע זאת. הם התפללו שהקב"ה יסכל את גזרת הגירוש והעקירה של יישובי ישראל, ושחלילה לא תהיה הרבנות הצבאית שותפה למעשה חמור זה.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	מירודק
5:13	5:29	5:31	5:28	5:47
6:26	6:28	6:28	6:26	6:47
פקס: 03-9606169				
אינטרנט: www.chabad.org.il				
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il				
נדפס בדפוס יד-החמישה כפר-חב"ד, טל' 03-9600280				
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

לחגוג את פורים בלי תסביכים

באקלים התרבותי החדש רוח ה'מוסריות' היא הנישאת ברמה, עד שגם המורשת היהודית כבר עומדת למשפט. מי שאינם מבינים את סיפור נס פורים תוהים למה תלו את המן ובניו

השעה אינה כשרה, ומזמינה את המלך והמן לבוא שוב למחרת אל המשתה שתכין להם. בלילה שבין שתי הסעודות הללו מתחיל המפנה: שנתו של המלך נודדת והוא מחליט לגמול למרדכי על שהציל בשעתו את חייו. כשהמן מתייצב לפניו כדי לקבל רשות לתלות את מרדכי על העץ — הוא מורה לו להרכיב את מרדכי על הסוס ברחוב העיר ולקרוא לפניו "ככה ייעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו". כעבור כמה שעות מגלה אסתר למלך שהיא יהודייה וכי המן מבקש להשמיד את עמה, והמלך מצווה לתלות את המן על העץ.

כל זה קורה ביום הרביעי לאחר שהוכרזה הגזרה. לכאורה הסכנה חלפה, אולם מתברר שהעניין אינו פשוט כלל וכלל. אמנם המן נתלה על העץ ובית המן ניתן לאסתר המלכה, אבל הגזרה עודנה בתוקפה. כאשר אסתר באה להתחנן לפני המלך לבטל את הגזרה, הוא משיב שהדבר אינו בידו — "כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך, אין להשיב".

מלחמת-הגנה מובהקת

המוצא מהסבך הוא, לשגר כתב-מלכות נוסף, שבו ניתנת ליהודים הזכות להתגונן ולפגוע במבקשי רעתם. נוצר כאן מצב מורכב: מצד אחד יש צו להשמיד את כל היהודים, אך מצד שני מתיר המלך ליהודים להגן על עצמם ולהילחם באויביהם.

המלחמה שנלחמו היהודים בהגיע יום ההשמדה הייתה מלחמת-הגנה מובהקת — זו הייתה הדרך היחידה שעמדה לפניהם כדי להינצל מהגזרה. הם לא הרגו חלילה ללא הבחנה, אלא פגעו במבקשי-נפשם. עשרת בני המן לא היו ילדים, אלא עוזריו וסייעניו של צורר היהודים. תלייתם נועדה להרתיע את כל שותפיהם.

אין לנו אפוא שום תסביכים 'מוסריים'. הלוואי שיכולנו לפני שישים וחמש שנה לתלות את צורר היהודים ועוזריו, ולהרוג שבעים וחמישה אלף מחייליו. שישה מיליון יהודים היו ניצלים.

יו ימים שהגנה על חיי יהודים נחשבה ערך מוחלט. היו זמנים שכאשר יהודים הצליחו להרוג את מבקשי-נפשם, קראו "כן יאבדו כל אויביך ה'". כיום מנשבות רוחות אחרות. רוח ה'מוסריות' היא הנישאת ברמה, עד שגם המורשת היהודית כבר עומדת למשפט.

באקלים התרבותי החדש לא הייתה הפתעה גדולה לקרוא אשתקד מאמר שתקף במילים בוטות את מגילת אסתר ואת חג הפורים. אתם יכולים לשער מה הפריע ל'יפה-הנפש' התורן — תליית המן ועשרת בניו והמכה הקשה שהכו היהודים בשונאיהם. נו באמת, זה ממש לא 'מוסרי' לתלות את עשרת בני המן על העץ, והריגתם של שבעים וחמישה אלף איש במלכות אחשוורוש היא בכלל טבח מחריד. הלאו כן?

מהפך בתוך ימים

האמת היא, שרבים מאיתנו אינם ערים די הצורך לפרטי סיפור המגילה, ואולי משום כך איננו מבינים את עומק משמעותה של המלחמה שניהלו היהודים כנגד אויביהם. הבה נתבונן מעט במהלך האירועים.

גזרת ההשמדה שהגה המן הרשע הוכרזה ב"ג בניסן. ביום הזה יצאו הספרים, החתומים בטבעת המלך, שבהם נקבע כי כעבור אחד-עשר חודשים, ב"ג באדר, יושמדו כל היהודים — "להשמיד, להרוג ולאבד את כל היהודים, מנער ועד זקן, טף ונשים, ביום אחד".

באותו יום נודע הדבר למרדכי היהודי. הוא קרע את בגדיו ו'ילבש שק ואפר, ויצא בתוך העיר, ויזעק זעקה גדולה ומרה". הוא הודיע על כך לאסתר, והיא ביקשה שכל היהודים יצומו שלושה ימים. ביום השלישי לצום הכללי שמה אסתר את נפשה בכפה ומתייצבת לפני המלך בלא שהורשתה. בחסדי ה' היא נושאת חן בעיניו והוא שואל לבקשתה. אסתר מזמינה את המלך והמן למשתה.

המלך והמן באים אל המשתה של אסתר, והמלך שואל שוב מה בקשתה. היא מרגישה שעדיין

כגודל החיבה – גודל הסליחה

האלוקית הקשורה לתורה, לא היה מקום להשוות בין בני-ישראל לאומות-העולם, שהרי התורה ניתנה לישראל בלבד; אולם מאחר שהקריאה היא למעלה מכל האמירות ומכל הציוויים, היה מקום לומר שבנקודה זו הכול שווה ממש לגבי הקב"ה.

אהבה אין-סופית

על כך אומרים, שגם בדרגה העליונה ביותר קיימת ההבחנה הברורה בין ישראל לעמים. בעוד משה רבנו זוכה להתגלות המופלאה ביותר, "ויקרא", לשון חיבה, הרי לנביאי האומות אין הקב"ה מתגלה אלא "בלשון עראי וטומאה".

על-פי זה תובן גם העובדה שהפרשה מסתיימת בדיני החוטא. מכיוון שאהבת הקב"ה לעם-ישראל היא אהבה אין-סופית, שלמעלה אפילו מהתורה, הרי גם כשיהודי עובר על מצוות התורה ועושה מעשה עשוי – אוהב אותו הקב"ה, מכפר לו וסולח לכל אשמותיו, עד שהזדונות נהפכים לזכויות.

(לקוטי שיחות כרך ז, עמ' 24)

אף ביתר-שאת עם ההתחלה, על-פי הכלל "נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן". איך ייתכן אפוא שתחילת הפרשה מדברת על "ויקרא", לשון חיבה, וסופה עוסק ב"לאשמה בה"?!

העניין יובן על-פי המשך דברי רש"י בדבר ייחודה של הקריאה "ויקרא". לאחר שהוא אומר כי קריאת החיבה קדמה לכל דיברות ולכל האמירות ולכל הציוויים, הוא אומר: "אבל לנביאי אומות-העולם נגלה בלשון עראי וטומאה".

מקום להשוואה

עצם הצורך להציג את ההבדל בין משה רבנו לנביאי האומות דורשת ביאור: איך תיתכן בכלל מחשבה שהקב"ה יגלה חיבה גדולה כל-כך לנביאי אומות-העולם, חיבה שהיא למעלה אף מן התורה?!

אלא התשובה היא, שדווקא משום שמדובר בהתגלות אלוקית עליונה כל-כך, יש מקום לומר שלגביה בני-ישראל ואומות-העולם שווים. לו הייתה הקריאה באה מהדרגה

התחלה והסיום של פרשת ויקרא מנוגדים, לכאורה, תכלית ניגוד. הפרשה מתחילה ב"ויקרא אל משה", ומשמעותה של קריאה זו היא "קריאה של חיבה". יתרה מזו: לא נאמר כאן "ויקרא ה' אל משה", אלא "ויקרא", דבר המעיד כי הקריאה באה מהקב"ה עצמו, כפי שהוא למעלה מכל שם או כינוי. נמצא כי תחילת הפרשה מדברת על התגלות אלוקית עליונה ביותר.

לעומת זאת, סופה של הפרשה עוסק בדינם של חוטאים – "נפש כי תחטא". אין מדובר שם בחטא בשגגה, אלא בחטאים שנעשו במזיד. ולא זו בלבד, אלא סוג החטא שעליו מדברת התורה הוא – "ומעלה מעל בה" – בגידה חס-ושלום בקב"ה, ועד שהאדם "נשבע על שקר". הפרשה אף מסתיימת במילים "לאשמה בה".

בין ההתחלה לסוף

ניגוד זה מעורר תמיהה: הלוא שמה של פרשה מבטא את תוכן הפרשה כולה, עד מילותיה האחרונות. הסוף של הפרשה קשור

מן המעייין

נושא השבוע: הקרבנות

אמרת השבוע

ברכה ופשרה

הגאון רבי מאיר-שמחה מדווינסק (בעל 'אור שמח') הוזמן לערוך את החופה של אחד מתלמידיו החביבים, שהיה כוהן. בסעודת החתונה, כשנתכבד לשאת דברי ברכה, איחל לחתן שיתקיים בו "וקמץ הכוהן ממנה".

תמהו הנוכחים לפשר הברכה הבלתי-מובנת. פירש רבי מאיר-שמחה: חז"ל אומרים שכאשר אדם נושא אישה, שואלים אם נתקיים בו 'מצא' או 'מוצא' – "מצא אישה מצא טוב" או "מוצא אני את האישה מר ממות". ההבדל בין 'מצא' ל'מוצא' הוא בניקוד של האות מ – ב'מצא' הניקוד הוא בקמץ וב'מוצא' מנוקדת ה-מ בחולם. איחלתי אפוא לחתן שיתקיים בו "וקמץ הכוהן ממנה" – שיזכה ל"מצא אישה מצא טוב".

עלייה בכל העולמות

"אישה ריח ניחוח לה" (ויקרא א, ט). הקרבנות פועלים בירור ועלייה בכל העולמות. הפסוק שלפנינו רומז לשלוש העליות: "אישה – העלייה מעולם העשייה; "ריח" – העלייה מעולם היצירה; "ניחוח" – העלייה מעולם הבריאה לעולם האצילות.

(ספר המאמרים ת"ש)

קרבן כנפש

אם בהקרבת הקרבן הגשמי נאמר "רזא דקורבנא עולה עד רזא דאין-סוף", על-אחת-כמה-זכמה שבהבאת הקרבן האמיתי, כאשר האדם פועל בנפשו את כל ענייני הקרבן, גורם הוא בזה עלייה לכל העולמות.

(ספר המאמרים תש"ט)

ניקיון פנימי

"וקרבו וכרעיו ירחץ במים" (ויקרא א, ט). כל הקרבנות אינם מועילים כל עוד לא רחץ האדם את קרבו ואת כרעיו מן העברה.

(רבנו אפרים)

הקרבן לפי החטא

הפסוק מונה שלושה סוגי קרבן עולה: מן הבקר, מן הצאן ומן העוף. העשיר, שהוא מלא גאוה, נוטה יותר לחטוא, ולכן עליו להביא קרבן גדול – מן הבקר. הבינוני חוטא פחות, ולכן הוא יוצא ידי-חובה בצאן. ואילו העני, שפלי-הרוח, חוטא פחות מכולם, ודיי לו בעוף.

(זוהר)

הקרבנות הרצון

"יקריב אותו לרצונו לפני ה'" (ויקרא א, ג). את הרצון צריך להקריב לפני ה', בבחינת "בטל רצונך", שכן עיקר הכוונה בקרבן היא לבטל את הרצון ולשעבד אותו לעבודת ה', שכל כוחותיו החומריים והרוחניים של האדם היו מסורים לעבודת ה'.

(הכתב והקבלה)

איש החסד

את הקרבנות מקריבים על-ידי הכוהנים דווקא רק הכוהן, איש החסד, ביכולתו לפעול את העלייה ואת ההמשכה שנוצרות על-ידי הקרבן.

(ספר המאמרים קונטרסים)

הרב ניצח

רבה של וילנה, הגאון רבי משה קרמר, סירב כל ימי כהונתו לקבל תמיכה מידי הקהילה. חומרה יתרה החמיר על עצמו בקיום ציווי חז"ל שלא לעשות את התורה קרדום לחפור בו.

ואולם יהודי וילנה התקשו להשלים עם העובדה שרבים הנערץ חי חיי דוחק. מה עשו? רעיייתו של הרב החזיקה לפרנסת המשפחה חנות מוצרי מזון. נמנו וגמרו ביניהם תושבי וילנה לרכוז את קנייתיהם בחנות זו, וכך לפרנס את רבם ובני-ביתו בכבוד.

זמן-מה התנהלו העניינים כמתוכנן, עד שיום אחד נודע הדבר לרב העיר, והוא החליט לשים לזה סוף. "יש בעיר חנוונים נוספים, ואיך נוכל לתת את ידנו לקיפוח פרנסתם", קבל באוזני רעיייתו הרבנית.

מאותו יום והלאה אסר רבי משה על רעיייתו לפתוח את החנות בשעות הפתיחה הרגילות והמקובלות, כפי שנהגה עד אז, אלא רק כמה שעות בלבד, ובמידה הדרושה למחייטים. "ברגע שמצטבר בקופה סכום כסף שיש בו כדי לקיים את ביתנו ולזון את משפחתנו, עלייך לסגור את החנות תיכף ומיד", פסק.

מקורבי הרב ניסו לשנות את דעתו. הלמדנים שבהם התאמצו להוכיח לו מן התלמוד ומההלכה הפסוקה כי אין כל איסור על היחיד להעדיף חנות מסויימת מרעותה, ובמיוחד כשמדובר בחנות של תלמיד-חכם ורב, אשר הציבור מצווה לדאוג לו. אולם רבי משה לא השתכנע מטיעוניהם ודבק בעמדתו.

עצר רב נצטערו יהודי וילנה על כי רבם חי חיי דחקות. הם אף חששו כי ביום-הדין ייתבעו על כך. אולם לא הייתה בידם כל דרך לפעול שלא לרצון רבם.

והנה קרבו ובאו ימי הפורים. נדברו ביניהם התושבים, כי זו הזדמנות מצויינת להעמיד את בית רבם על הרגליים. בליל פורים החל לשטוף את ביתו של המרא-דאתא זרם של משלוחי-מנות גדולים ועמוסים לעייפה בכל טוב. זרם המשלוחים גבר והלך למחרת היום.

בבוקר שב רבי משה מבית-הכנסת, מתפילת שחרית ומקריאת המגילה, והבחין בנעשה. המטבח וחדר-הכניסה לבית היו מלאים דברי

עמלק ללא תקנה

מסופר על אחד מחסידי רבנו הזקן בעל התינא, שנעשה חסיד בזכותו של...עמלק. הוא היה אברך תלמיד-חכם ועובד ה', שהתגורר בעיירה קטנה. פעם אחת, בשבת 'זכור', נזדמן לעיירתו עובר-אורח, שמשך את תשומת-ליבו. בשעת קריאת פרשת 'זכור' התבונן באורח, והבחין בתווי פניו כי הוא רוחש איבה עמוקה לעמלק. לאחר הקריאה ניגש אליו ושאלו: "מה עשה לך עמלק, שאתה מתעב אותו כל-כך?". השיב האורח: "רצונך לדעת? בוא עמי לרבי שלי, לרבנו הזקן". וכך נעשה חסיד.

בעולמה של החסידות, 'עמלק' הוא אחד האויבים המסוכנים ביותר. הוא אורב לכל מי שמבקש לעבוד את ה' באמת. לא-אחת, בהתוועדות חסידיות, יעיר אחד לחברו: "בדברייך מסתתר 'עמלק' קטן". די במשפט זה לעורר את הזולת לבחון מחדש את הדברים שהשמיע.

יודע ומורד

תורת הקבלה והחסידות רואה בעמלק לא רק עם כפשוטו, אלא בעיקר תכונה נפשית שלילית, גישה, צורת-התייחסות. זהו 'עמלק' הרוחני, או בכינויו 'קליפת עמלק'. גישה זו, שמיוצגת על-ידי עמלק, היא פסולה בתכלית וחסרת כל תקנה, ולכן הפתרון היחיד לגביה הוא "תמחה את זכר עמלק".

על עמלק אומרים חז"ל, כי הוא "יודע את ריבונו ומתכוון למרוד בו". מעשיו הרעים אינם נובעים מתאוה שגברה עליו או מחוסר ידיעה בגדולת ה'. להפך, הוא יודע הכול, מכיר את האמת — ואף-על-פי-כן (או דווקא משום כך) הוא מתייצב כנגדה.

כך היה בהופעתו הראשונה של עמלק על בימת ההיסטוריה: בשלב הנשגב ביותר של ההתגלות האלוקית — לאחר יציאת מצרים באותות ומופתים וקריעת ים-סוף המופלאה, בשעה שכל העמים עמדו משתאים נוכח גילוי כוחו האדיר של הקב"ה — דווקא אז יצא עמלק להילחם בישראל. זו החוצפה המושרשת בעצם מהותו, חוצפה שאין לה הסבר הגיוני, עד כדי התייצבות חזיתית אל מול האמת הברורה ביותר.

לכן מייצג עמלק את הרע המוחלט שאין לו שום תקנה. וכי מה אפשר לדבר עמו ומה אפשר להסביר לו? הלוא הוא יודע הכול, וככל שהוא יודע יותר — כן הוא מתייצב בעזות-מצח גדולה יותר כנגד האמת. הדרך היחידה להתמודד מול עמלק היא — דחייה מוחלטת — "מלחמה לה' בעמלק מדור-דור".

עמלק בתחפושת

החסידות מדברת על ה'עמלק' המסתתר בנפשו של כל אחד ואחד מאיתנו. התורה מתארת אותו במילים: "אשר קרך בדרך" — "קרך" מלשון קרירות. זו הנטייה לקר ולצנן כל דבר. יהודי שומע דבר-תורה או אמרה חסידית, מתחמם, מתלהב ורוצה לפעול בכיוון החיובי. בא 'עמלק' החבוי בנפשו ולוחש: "מה אתה מתלהב? הירגע. אל תעשה מזה עניין גדול מדי". זה 'עמלק'.

שיטת-פעולה נוספת שלו היא ספקנות מתמדת. על כל דבר — ויהיה ההגיוני ביותר — הוא מגיב: "אולי זה לא-נכון? אולי זו טעות?" (ואכן, 'עמלק' בנימטרייה 'ספק'). אין זה, כמובן, שום תוכן ושום היגיון, אבל די בכך לקרר את היהודי ולמנוע ממנו לעבוד את ה' כראוי.

במאמרי החסידות מתוארות דרגות שונות ב'עמלק'. לפעמים הוא מופיע בתחפושת מעודנת מאוד, ונדרש חוש הבחנה דק כדי להבחין שבעצם זה אותו 'עמלק' מוכר. מסופר שפעם אחת, בשבת 'זכור', אמר כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש מאמר חסידות שעסק בדרגות הרבות שיש ב'עמלק'. אחרי שבת, לקראת פורים, הגיע אל הרבי אחד החסידים הידועים. כשנכנס אל הרבי אמר לו הרבי: "לו היית מגיע לכאן לפני שבת 'זכור', הייתי מדבר על דרגה דקה עוד יותר שקיימת ב'עמלק'..."

בידו, מבחינה מעשית. מה עשה? שלח כמה שליחים לאסוף אל ביתו את כל בחורי הישיבה והפרושים, את היתומים, האלמנות ושאר העניים — לסעודת פורים משותפת.

חיש-מהר פשטה השמועה בכל העיר כולה, ולעת צהריים נאספו

מאפה, יינות, מוצרי-יסוד למיניהם ואף כלי-בית ושאר מתנות. לנוכח השפע העצום הזה נחמץ ליבו של הרב.

למנוע מתושבי עירו לשלוח לו משלוחי-מנות — לא רצה. גם לו רצה, ספק רב אם היה הדבר עולה

בבית רבי משה כל דצריך וכל דכפיין. הורה הרב לרעייתו ולילדיו להגיש לשולחנות מכל השפע הרב ששלחו לו בני-עירו. שמחת הפורים בבית הרב הרקיעה שחקים. עניי וילנה ומסכניה חשו לפתע כבנים מיוחסים. אכלו ושתו ושרו, וביני לביני נשא הרב דברי-תורה מענייני היום.

בעיצומה של הסעודה והשמחה קרא הרב לאנשיו והטיל עליהם שליחות נוספת: הפעם ציווה עליהם להזמין לביתו את כל נכבדי העיר.

לא חלפה שעה ארוכה וסביב שולחנו של הרב הסבו כל נכבדי הקהל וחשובי וילנה. כתף על כתף ישבו העשירים עם העניים, ראשי הקהל עם החלכאים והנדכאים. ציווה הרב להעמיד על השולחן את כל בקבוקי היין והיי"ש שהצטברו בבית, ומתוך השתייה והעליזות נתהוותה לה אווירה מיוחדת במינה של טשטוש העמדות ושל אחווה-לבבות אמיתית.

כטוב לב כולם ביין ובשמחה ובדברי-תורה, הסה רבי משה את הקהל וביקש לשאת דברים קצרים. המסובים השתתקו באחת, מביטים בהערצה ובחיבה עמוקה ברבם, מייחלים למוצא פיו.

"אחיי ורעיי האהובים", פתח רבה של וילנה. "הנה כירכן, כולנו בני איש אחד נחנו. תחושות האחדות השוררת כאן מבטאת את האמת כמות שהיא, לא רק בפורים אלא בכל השנה כולה. אולי בימים רגילים נחבאת היא, אבל עתה, כשנכנס יין, יצא הסוד ונתגלה לעין כול. מבקש אני מכם בכל לשון של בקשה להמשיך באחדות מופלאה זו גם למחרת הפורים".

הקהל הנרגש הנהן בהסכמה ורבי משה המשיך בדבריו: "ימי חג הפסח ממשמשים ובאים והצרכים של כל משפחה מרובים הם. פונה אני אליכם, עשירי וילנה, בשעה זו של פתיחת הלב — עשו כל שביכולתכם כדי שהשנה לא יחסר מאומה בשום בית בעיר. הרימו תרומותיכם ביד נדיבה ועשו עצמכם כלים להשראת ברכת ה' יתברך".

נענו עשירי וילנה לפניית רבם, ובתוך דקות אחדות נאסף על השולחן סכום כסף נכבד ביותר. באותה שנה לא היה אדם בוויילנה שלא סופקו לו כל צרכיו וצורכי ביתו ביד רחבה.

זה כוחן של שמחה ואחדות וכוחו של רב ששימש דוגמה ומופת לצניעות ולהסתפקות במוטע.

ביקור מצולם בקבר מרדכי ואסתר

את ראשם. יש חדר-מבוא לפני החדר הפנימי שבו שוכנים שני הקברים, זה לצד זה – כעין שני ארונות עץ, מכוסים פרוכות, שהוקמו מעל חללי הקברים.

מקום קדוש

הקירות סביב הקברים מעוטרים בפסוקים: "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי וכו'", "ה' מלך, ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד" ועוד. בכניסה לקבר מוצב שומר מטעם השלטון, וכל הבאים נדרשים להסיר את נעליהם. לא ברור אם הדרישה נובעת מכך שקבר מרדכי ואסתר נהפך למקום קדוש גם למוסלמים, או שמה הדבר קשור לכתובת נוספת על אחד הקירות – "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת-קודש הוא".

דין על רקע תמונת סבו, רבה של שושן הבירה

מרכז רפואי, שכר צלם מקומי, ויחדיו נסעו להמדאן וצילמו את קבר מרדכי ואסתר.

"מאוזולאום מרדכי ואסתר"

הסרט נשלח לארה"ב ומשם לארץ. לא-מכבר אף הוקרן במהדורת החדשות המרכזית של הערוץ הראשון. הסרט נפתח במראה מרכז העיר המדאן, שעל-פי מסורת יהודי פרס היא-היא שושן הבירה. אחר-כך נודדת המצלמה למבנה עתיק במרכז העיר, בעל כיפה מחודדת על ראשו, מוקף גדר ברזל גבוהה שעליה מתנוסס שלט (באנגלית): "מאוזולאום מרדכי ואסתר".

הכניסה למבנה נמוכה, ומאלצת את הנכנסים לכוף

אברהם דיין היה ילד כבן עשר כנסע עם הוריו להיפרד מסבו, הרב מנחם דיין-צדק, ערב עלייתם מפרס לארץ. זה היה לפני חמישים וחמש שנים. הדרכים אז היו משובשות ואמצעי התחבורה מיושנים. לילה שלם נדרשו לנסוע באוטובוס, מטהראן הרחוקה רק כמאה קילומטרים מהמדאן, שבה כיהן הסבא כרב ראשי.

אברהם זוכר את קושי הפרידה ואת הערגה שנשקפה מעיני סבו. "אתה נוסע לארץ קדושה, שמילוני יהודים בכל העולם כמהים אליה", אמר לו הסבא והוסיף בהלצה: "אולי נתחלף? אתה תישאר כאן ואני אעלה במקומך?". אבל משה עלה עם הוריו לארץ וסבו נשאר שם כדי להוסיף להדריך את הקהילה היהודית בהמדאן, שאותה הנהיג כארבעים שנה.

משימה לא-פשוטה

לפני זמן-מה נזדמן לאברהם, איש שיווק ותדמית המתגורר בבת-ים, לשוחח עם רב שהתעניין במוצאו. "סבי היה הרב הראשי של המדאן", השיב אברהם. כשהגיב הרב באדישות-מה, הוסיף: "נו, העיר שבה קבורים מרדכי ואסתר". הרב פקח זוג עיניים. "מרדכי ואסתר? יודעים בכלל היכן הם קבורים?!" כעת היה תורו של אברהם להשתומם. "התקשיתי להאמין שאיש-שיחי אינו יודע דבר שהיה חלק מהוויי החיים של כל יהודי בפרס. הנחתי שאם הרב אינו יודע זאת, כנראה יש עוד אנשים שאינם יודעים".

אברהם, איש מסורתי, החליט לעשות מעשה – לצלם את קברי מרדכי ואסתר ולהציג את הסרט לציבור. המשימה לא הייתה פשוטה. באמצעות קרוב-משפחה בארה"ב יצר אברהם קשר עם בן-דודו המתגורר בטרהאן. הלה, איש מכובד, שבעבר ניהל

"קבוצת גפן" מתחייבת ל:
ביטוח הרכב
הזול במדינה!!!
 בכסף לתנאי המבצע
קבוצת גפן - החברות המובילות על הכישרון החזית
1800-39-33-39

ספר שמוכרחים לקרוא

נשמה עם עצמה
 סיפורם המרתק של בני-ישיבה, היוצאים למסע-רוחני בחיפוש דרך רוחנית בעבודת ה'. במהלך המסע הם מתלבטים בשאלות קשות ומגלים עולמות קסומים.
נשמה עם עצמה
 12 ישיבת מסע רוחני 21 טלעות

ספר מסעיר, מחדש ומעורר מחשבה
 מאת מנחם ברוד

הפצה: 'יודאיקה', 03-9606120

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

פורים בערב-שבת

שאלה: מתי מקיימים את סעודת פורים השנה, כשפורים חל ביום שישי?

תשובה: בעריה-פרוות: מצד אחד, חובה לאכול ביום הפורים (ולא בלילה) סעודת משתה גדולה, ששמחתה "עד דלא ידע בין ארוח המן לברוך מרדכי". מצד שני, "אסור לקבוע ביום שישי סעודה גדולה של משתה שאינו רגיל בה בימי החול, מפני כבוד השבת, שעלידי שמרבה באכילה ושתייה ביום זה, אפילו בבוקר, יותר מדרכו בשאר ימות החול, לא יוכל לקיים סעודת שבת שבליה כראוי".

עקרונות, כל סעודת-מצווה שזמנה ביום שישי, כגון מילה, נישואין או פדיון-הבן בזמנו, אי-אפשר לדחותה ליום אחר. לכן יש לקיימה ב"ביום, וגם אם בעקבות זאת לא נוכל לקיים את סעודת ליל-שבת, "אין בכך כלום, כיוון שזוהי גם-כן סעודת-מצווה, ואכל למחר ביום שלוש סעודות".

למעשה, אם אפשר מתחילים הפעם את הסעודה לפני חצות היום (באזור המרכז: 11:45). אם לא, ובפרט

במקומות שעורכים סעודה זו לציבור "ברוב עם", שרבים מהם לא יוכלו להגיע בזמן זה, יש להשתדל להתחיל בה לפני "שעה עשירית" (15:00 לערך). אם לא, יש לקיימה עד תחילת השקיעה, שמאז ואילך חייבים בקידוש ואסור לאכול עוד, אלא אם-כן יקיים "פורס מפה ומקדש", כלומר יכסה את הלחם, יעשה קידוש של שבת, ויוסיף לאכול – הפעם את סעודת השבת.

כך אפשר לזכות את הרבים גם בסעודת שבת כהלכתה. בברכת המזון אין לומר 'ועל הניסים', אף שבדרך-כלל אומרים זאת במוצאי פורים לאחר הסעודה, מכיוון שזו סתירה לאמירת 'רצה והחליצנו' בשבת. ויש אומרים זאת.

בירושלים מתקיים השנה 'פורים משולש' המשתרע על שלושה ימים: קריאת המגילה ומתנות לאביונים – ביום שישי; 'ועל הניסים' בתפילה ובברכת-המזון וקריאת 'יבוא עמלק' – בשבת-קודש; סעודה ומשלוח מנות (ורצוי גם מתנות לאביונים) ביום ראשון.

מקורות: שו"ע או"ח ונו"כ רמ"ב, ושו"ע אדמו"ר הזקן ה-1, רע"א, ושו"ע אד"ה ט"א. רמ"א תרצ"ב, ב' וע' פסקי תשובות. קצות השלחן מז בבד"ה"ש ככ. אי"ק ע"מ רמז. לקוטי שיחות כא, 490.

פותחים את ספר שמות עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 1-700-704120

